

สรุปผลความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานขององค์กรอิสระและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2563¹

สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถาบันพระปกเกล้าศึกษาความเชื่อมั่นต่อสถาบันต่าง ๆ และความพึงพอใจต่อการบริการสาธารณะ พ.ศ. 2563 และสรุปผลการสำรวจ พ.ศ. 2545 – 2563 เพื่อนำผลการสำรวจมาใช้เป็นแนวทางพัฒนาการจัดบริการสาธารณะให้มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนทุกกลุ่มในสังคม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Audit) ได้รับความร่วมมือจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 – 5 พฤศจิกายน 2563 โดยสำรวจประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ครั้วเรือนละ 1 คน กระจาย 77 จังหวัดทั่วประเทศ จำนวน 33,420 ตัวอย่าง แบ่งเป็นประชาชนในเขตเทศบาล 17,460 คน และนอกเขตเทศบาล 15,960 คน ทั้งนี้ จะไม่รวมผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนคนงานที่มีคนงานมาอยู่รวมกันในสถานที่ที่นายจ้างจัดหาให้โดยไม่เสียค่าที่พัก รวมทั้งอาศัยอยู่ในครัวเรือนสถาบัน เช่น เรือนจำ ค่ายทหาร โรงแรม วัด และหอพักนักศึกษา เป็นต้น ขนาดตัวอย่าง แบ่งเป็นตัวอย่างในกรุงเทพมหานครและรายภาค ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขนาดตัวอย่างจำแนกรายภาค

ภาค	ตัวอย่างประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป (ตัวอย่าง)
กรุงเทพมหานคร	1,500
ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	10,500
ภาคเหนือ	7,140
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8,400
ภาคใต้	5,880
รวมทั่วประเทศ	33,420

ที่มา: สถาบันพระปกเกล้า (2564)

2. เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน คือ ความเชื่อมั่นต่อการทำงานขององค์กรอิสระและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย ศาสดาจริยธรรม ศาสดารัฐธรรมนูญ ศาสดาปกครอง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปป.ช.) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (กสม.) และองค์กรอัยการ โดยมีข้อคำถามดังแสดงในตารางที่ 2

¹ สรุปจากรายงานความเชื่อมั่นต่อสถาบันต่าง ๆ และความพึงพอใจต่อการบริการสาธารณะ พ.ศ. 2563 และสรุปผลการสำรวจ พ.ศ. 2545 – 2563 จัดทำโดยสถาบันพระปกเกล้า

ตารางที่ 2 ความเชื่อมั่นต่อการทำงานขององค์กรอิสระและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ
ท่านมีความเชื่อมั่นต่อการทำงานขององค์กรต่อไปนี้มาก – น้อยเพียงใด

องค์กรอิสระและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ	ระดับความเชื่อมั่น	
	เชื่อมั่นมาก = 4	ค่อนข้างเชื่อมั่น = 3
	ไม่ค่อยเชื่อมั่น = 2	ไม่เชื่อมั่น = 1
	ไม่รู้จักรั = 0	
ศาลยุติธรรม		
ศาลรัฐธรรมนูญ		
ศาลปกครอง		
ผู้ตรวจการแผ่นดิน		
คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)		
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ		
คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.)		
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)		
องค์กรอัยการ		

ที่มา: สถาบันพระปกเกล้า (2559)

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ Tablet รวบรวมรายละเอียดในแบบสอบถามด้วยวิธีการสัมภาษณ์
ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป

4. หลักเกณฑ์การคำนวณคะแนน

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาในครั้งนี้สถาบันพระปกเกล้าใช้แบบสอบถาม
เป็นเครื่องมือด้วยวิธีการสัมภาษณ์ รายละเอียดดังนี้

4.1 การคำนวณคะแนน ตัวแปรความเชื่อมั่น คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีการแปลงคำตอบที่ได้จาก
แต่ละตัวแปรเป็นคะแนน มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

<u>ระดับความเชื่อมั่น</u>	<u>คะแนน</u>
เชื่อมั่นมาก	4
ค่อนข้างเชื่อมั่น	3
ไม่ค่อยเชื่อมั่น	2
ไม่เชื่อมั่น	1

4.2 การแปลผลระดับความเชื่อมั่น ตัวแปรความเชื่อมั่น คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีหลักเกณฑ์การแปลผลระดับความเชื่อมั่น ดังนี้

<u>ระดับความเชื่อมั่น</u>	<u>คะแนนเฉลี่ย</u>
เชื่อมั่นมาก	3.50 – 4.00
ค่อนข้างเชื่อมั่น	2.50 – 3.49
ไม่ค่อยเชื่อมั่น	1.50 – 2.49
ไม่เชื่อมั่น	1.00 – 1.49

หมายเหตุ: การคำนวณค่าร้อยละและคะแนนความเชื่อมั่นโดยในการคำนวณค่าร้อยละได้รวมผู้ตอบทั้งที่มีความเชื่อมั่นและไม่มีความเชื่อมั่น ส่วนการคำนวณคะแนนไม่รวม ผู้ตอบที่ไม่เชื่อมั่น/ไม่รู้จัก

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการสำรวจ

การเสนอผลการสำรวจรายภาคและทั่วประเทศในรูปของค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อนำเสนอระดับความเชื่อมั่นของประชาชน นอกจากนี้ การประมาณค่าสถิติเป็นการคำนวณค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะที่ต้องการศึกษาในระดับจังหวัด ภาค และประเทศ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

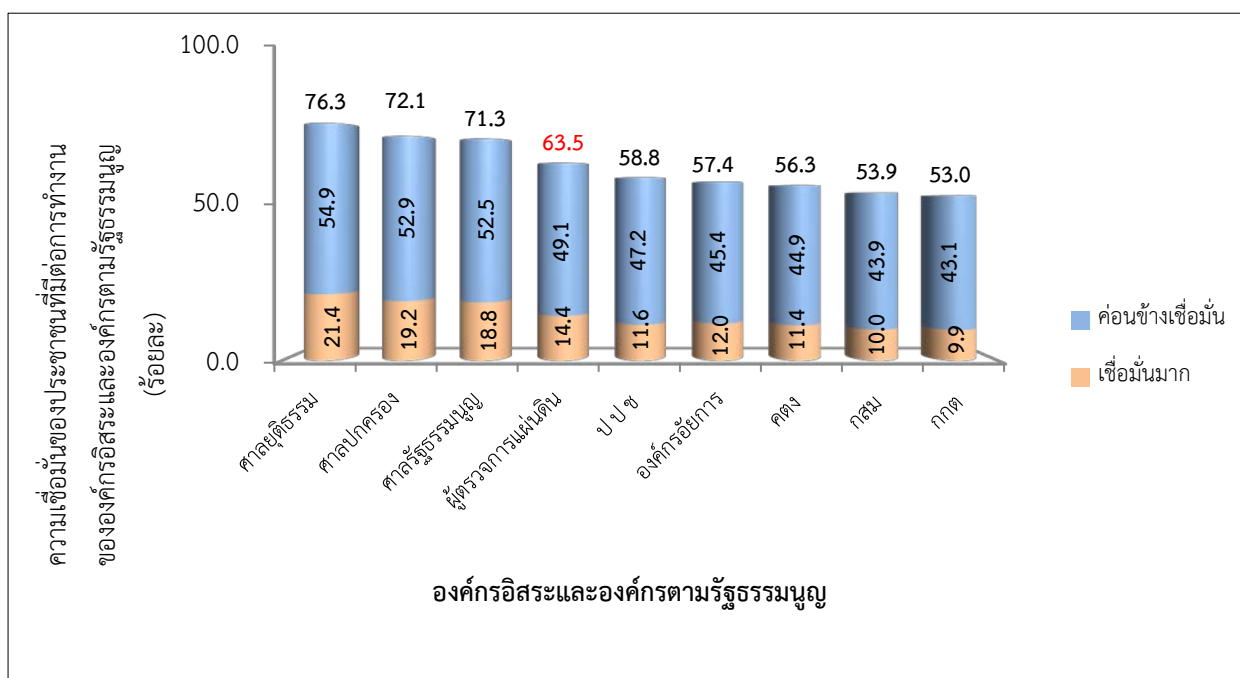
6. สรุปผลความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานขององค์กรอิสระและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2563

6.1 ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานขององค์กรอิสระและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ

จากผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการทำงานขององค์กรอิสระและองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ศึกษาโดยสถาบันพระปกเกล้า พบว่า องค์กรอิสระที่ประชาชนค่อนข้างเชื่อมั่นถึงเชื่อมั่นมากต่อการทำงานเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

- ผู้ตรวจการแผ่นดิน คิดเป็นร้อยละ 63.5
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 58.8
- คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คิดเป็นร้อยละ 56.3
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 53.9
- คณะกรรมการการเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 53.0

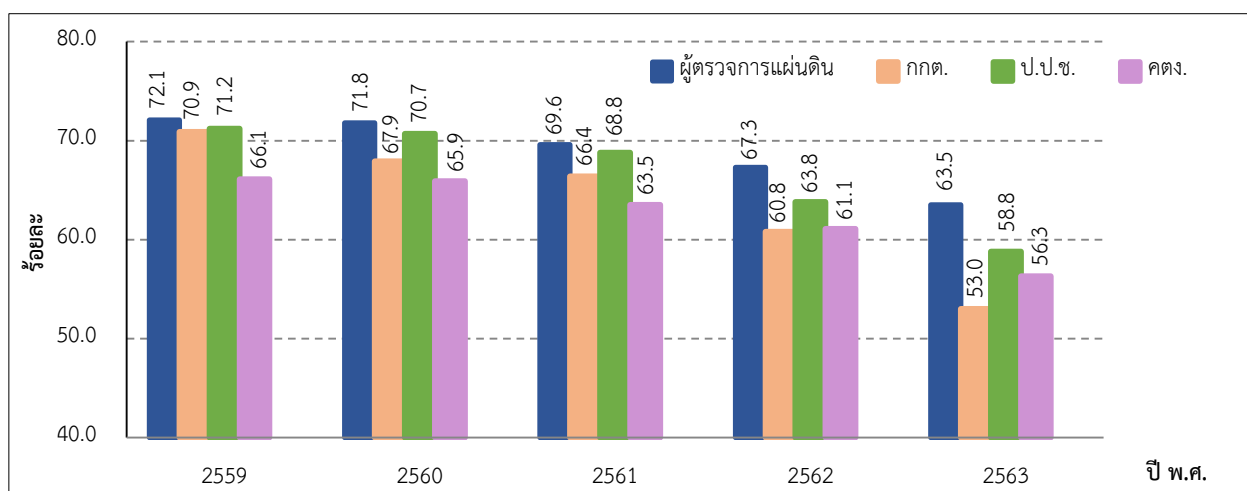
อย่างไรก็ตาม ศาลซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ใช้อำนาจตุลาการในการพิจารณาพิพากษาชี้ขาดข้อพิพาทหรืออรรถคดีตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติ ประกอบด้วย ศาลยุติธรรม ศาลปกครองและศาลรัฐธรรมนูญ พบว่า ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อการทำงานของศาลร้อยละ 76.3 72.1 และ 71.3 ตามลำดับ ส่วนความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานขององค์กรอัยการ คิดเป็นร้อยละ 57.4 ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานขององค์กรอิสระและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2563

6.2 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความเชื่อมั่นที่มีต่อการทำงานขององค์กรด้านการตรวจสอบ

ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความเชื่อมั่นที่มีต่อการทำงานขององค์กรด้านการตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์กร ได้แก่ ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน พบว่า ในปี พ.ศ. 2559 ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินสูงที่สุด และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 - 2563 ประชาชนมีแนวโน้มมีความเชื่อมั่นต่อการทำงานขององค์กรด้านการตรวจสอบลดลง ซึ่งอาจมีผลมาจากผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานที่เป็นที่รับรู้ของประชาชนโดยทั่วไป

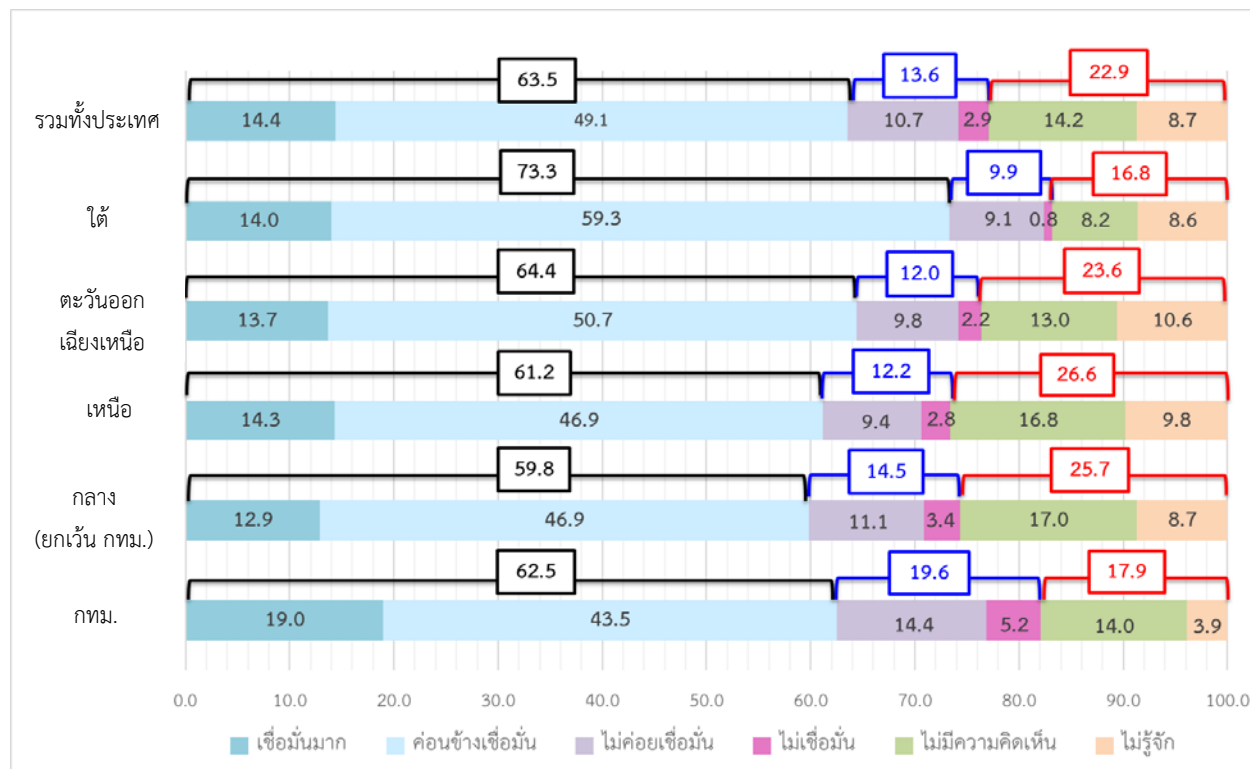
ภาพที่ 2 ร้อยละของประชาชน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อมั่นที่มีต่อการทำงานขององค์กรด้านการตรวจสอบ ระหว่างปี พ.ศ. 2559 - 2563

6.3 ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน (รายภาคและรายจังหวัด)

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความเชื่อมั่นต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยจำแนกเป็นรายภาคและรายจังหวัดนั้น ผลการสำรวจภาพรวมของประเทศ พบว่า ประชาชนค่อนข้างเชื่อมั่นถึงเชื่อมั่นมากต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน คิดเป็นร้อยละ 63.5 ประกอบด้วย

- ประชาชนค่อนข้างเชื่อมั่นต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน คิดเป็นร้อยละ 49.1
- ประชาชนเชื่อมั่นมากต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน คิดเป็นร้อยละ 14.4
- ประชาชนไม่มีความเห็นต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน คิดเป็นร้อยละ 14.2
- ประชาชนไม่ค่อยเชื่อมั่นต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน คิดเป็นร้อยละ 10.7
- ประชาชนไม่เชื่อมั่นต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน คิดเป็นร้อยละ 2.9
- ประชาชนไม่รู้จักรผู้ตรวจการแผ่นดิน คิดเป็นร้อยละ 8.7

เมื่อพิจารณาถึงความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นรายภาค เฉพาะในส่วนที่ประชาชนค่อนข้างเชื่อมั่นและเชื่อมั่นมากต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน พบว่า ประชาชนในภาคใต้ที่ค่อนข้างเชื่อมั่นถึงเชื่อมั่นมากต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.3 รองลงมา คือ ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 64.4 กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 62.5 ภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 61.2 และภาคกลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) คิดเป็นร้อยละ 59.8 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ร้อยละของประชาชน จำแนกตามความเชื่อมั่นที่มีต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นรายภาค

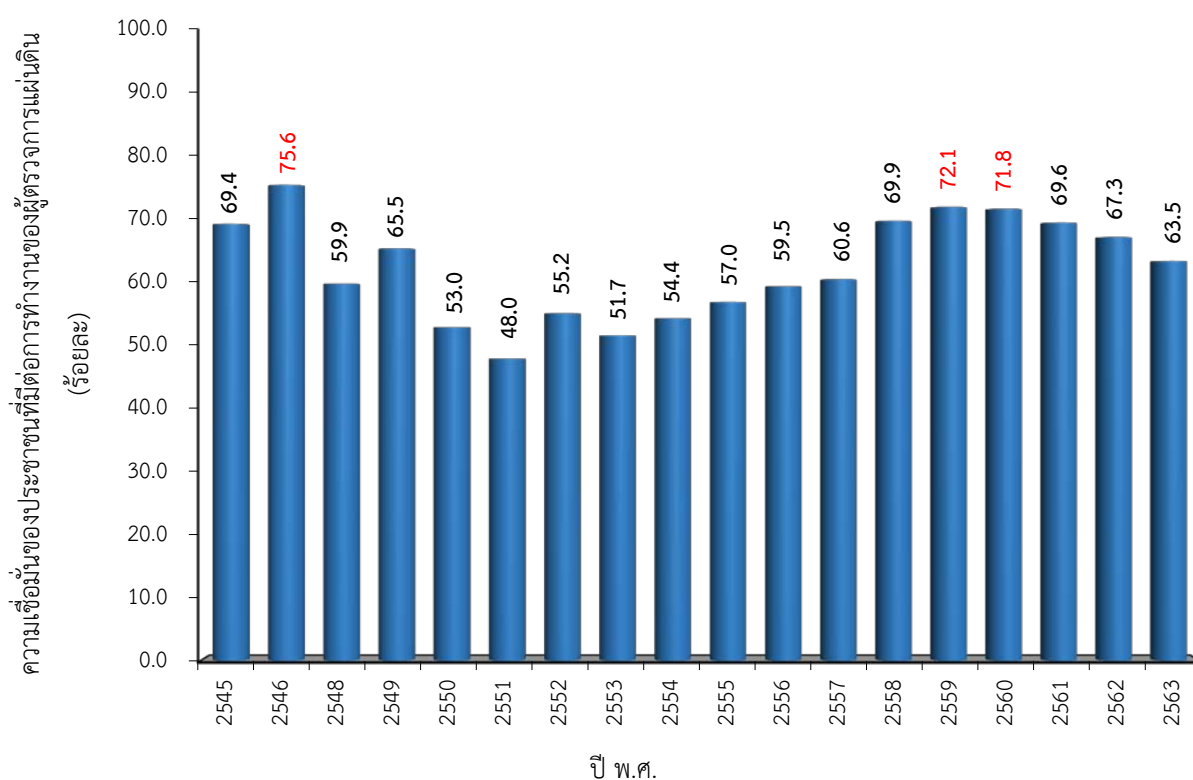
สำหรับผลการสำรวจความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นรายจังหวัด พบว่า ประชาชนที่มีความเชื่อมั่นมากต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินอยู่ในช่วงร้อยละ 24.1 – 30.0 ประกอบด้วย 7 จังหวัด ได้แก่ กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ ชัยนาท บุรีรัมย์ อุบลราชธานี และพังงา รองลงมา คือ ช่วงร้อยละ 18.1 – 24.0 ประกอบด้วย 13 จังหวัด ได้แก่ บึงกาฬ มหาสารคาม ยโสธร ราชบุรี นครปฐม นนทบุรี กรุงเทพมหานคร นครสวรรค์ สิงห์บุรี ตราด ระนอง ตรัง และสงขลา ช่วงร้อยละ 12.1 – 18.0 ประกอบด้วย 19 จังหวัด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน แพร่ อุดรดิตถ์ สุโขทัย ชัยภูมิ สุรินทร์ สระแก้ว ฉะเชิงเทรา จันทบุรี พระนครศรีอยุธยา สมุทรปราการ สมุทรสาคร ชุมพร สุราษฎร์ธานี พัทลุง สตูล ปัตตานี และยะลา ช่วงร้อยละ 6.1 – 12.0 ประกอบด้วย 28 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ พะเยา ลำปาง ตาก พิชณุโลก อุทัยธานี เลย หนองบัวลำภู หนองคาย อุดรธานี นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด ขอนแก่น นครราชสีมา ลพบุรี นครนายก ปราจีนบุรี ชลบุรี ระยอง กาญจนบุรี สุพรรณบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ กระบี่ และนครศรีธรรมราช และจังหวัดที่ประชาชนมีความเชื่อมั่นมากอยู่ในช่วงร้อยละ 0.1 – 6.0 ประกอบด้วย 10 จังหวัดได้แก่ เชียงราย น่าน สกลนคร กาฬสินธุ์ อ่างทอง สระบุรี ปทุมธานี สมุทรสงคราม ภูเก็ต และนราธิวาส ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ร้อยละของประชาชน จำแนกตามความเชื่อมั่นมากที่มีต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นรายจังหวัด

ร้อยละของประชาชน ที่มีความเชื่อมั่นมาก ต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน	จังหวัด
24.1 – 30.0	<u>จำนวน 7 จังหวัด</u> ได้แก่ กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ ชัยนาท บุรีรัมย์ อุบลราชธานี และพังงา
18.1 – 24.0	<u>จำนวน 13 จังหวัด</u> ได้แก่ บึงกาฬ มหาสารคาม ยโสธร ราชบุรี นครปฐม นนทบุรี กรุงเทพมหานคร นครสวรรค์ สิงห์บุรี ตราด ระนอง ตรัง และสงขลา
12.1 – 18.0	<u>จำนวน 19 จังหวัด</u> ได้แก่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน แพร่ อุดรดิตถ์ สุโขทัย ชัยภูมิ สุรินทร์ สระแก้ว ฉะเชิงเทรา จันทบุรี พระนครศรีอยุธยา สมุทรปราการ สมุทรสาคร ชุมพร สุราษฎร์ธานี พัทลุง สตูล ปัตตานี และยะลา
6.1 – 12.0	<u>จำนวน 28 จังหวัด</u> ได้แก่ เชียงใหม่ พะเยา ลำปาง ตาก พิชณุโลก อุทัยธานี เลย หนองบัวลำภู หนองคาย อุดรธานี นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด ขอนแก่น นครราชสีมา ลพบุรี นครนายก ปราจีนบุรี ชลบุรี ระยอง กาญจนบุรี สุพรรณบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ กระบี่ และนครศรีธรรมราช
0.1 – 6.0	<u>จำนวน 10 จังหวัด</u> เชียงราย น่าน สกลนคร กาฬสินธุ์ อ่างทอง สระบุรี ปทุมธานี สมุทรสงคราม ภูเก็ต และนราธิวาส

6.4 ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน ประจำปี พ.ศ. 2545 – 2563

สำหรับสถิติในการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความเชื่อมั่นในการทำงานด้านการตรวจสอบและให้คำปรึกษาของผู้ตรวจการแผ่นดินในช่วงปี พ.ศ. 2545 – 2562 พบว่า ในปี พ.ศ. 2546 ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.6 และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อผู้ตรวจการแผ่นดินมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันเป็นบางปี จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2551 ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อผู้ตรวจการแผ่นดินน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.0 ต่อมาความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อผู้ตรวจการแผ่นดินมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 51.7 ในปี พ.ศ. 2553 เป็นร้อยละ 72.1 ในปี พ.ศ. 2559 หลังจากนั้นความเชื่อมั่นของประชาชนมีแนวโน้มลดลงระหว่างปี พ.ศ. 2560 – 2563 คิดเป็นร้อยละ 71.8, 69.6, 67.3 และ 63.5 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินประจำปี พ.ศ. 2545 - 2563